

ንክሻዎች እና የቤት እንስሳዎ

የቤት እንስሳዎ አንድን ሰው ከነከሰ:-

1. ንክሻውን ለአካባቢዎ የጤና መምሪያ ወይም የእንስሳት ጥበቃ ቢሮ ሪፖርት ያድርጉ። የእርስዎ ቤት እንስሳ ውሻ፣ ድመት ወይም ፈሬት (ጥንቅልና አይጥ አዳኝ እንስሳ) ከሆነ፣ እንስሳውን እንዲገድቡ እና ለ10 ቀናት በቅርበት እንዲከታተሉ ይጠየቃሉ።
2. የተነከሰው ግለሰብ ቁስሉን በአግባቡ እንዲያጥብ እና በአፋጣኝ የሕክምና እርዳታ እንዲያገኝ ይነጋግሩ።
3. የቤት እንስሳዎ ክትባቶች ወቅታዊ መሆናቸውን ለማወቅ፣ የእንስሳት ሐኪምዎን ያነጋግሩ።
4. የቤት እንስሳዎ ከንብረትዎ ውጪ እንዲዘዋወሩ አይፍቀዱ እና የቤት እንስሳዎን ለሌላ ሰው አይስጡ። በአካባቢው ባለስልጣናት ለምልከታ መገኘት አለበት።
5. በሕዝብ ጤና ጥበቃ ባለሥልጣናት ካልታዘዙ በቀር ኢይታኒዝ ('የቤት እንስሳዎን ያለ ስቃይ እንዲያርፍ ማድረግ') አያድርጉ።
6. ከተመከረው የምልከታ ጊዜ በኋላ የቤት እንስሳዎ ወቅታዊ የራቢስ በሽታ መከላከያ ክትባት ካልተከተበ በራቢስ በሽታ መከላከያ ክትባት እንዲከተብ ያድርጉ።

የቤት እንስሳዎ ለራቢስ በሽታ ተጋልጧል ብለው ካሰቡ:-

1. የቤት እንስሳዎን ያጠቃን እንስሳ ለመያዝ ወይም ለመለየት በዚህ ብሮሹር "ከተነከሱ" ክፍል ውስጥ ያሉትን መመሪያዎች ይከተሉ።
2. ለተጨማሪ መመሪያዎች የአካባቢዎን የጤና መምሪያ ወይም የእንስሳት ጥበቃ ቢሮ ያነጋግሩ።
3. ስለ ቁስል እንክብካቤ ምክር ለማግኘትና የቤት እንስሳዎ የክትባት ሁኔታን ለመፈተሽ ወደ የእንስሳት ሐኪምዎ ይደውሉ።

የቤት እንስሳት ከዱር እንስሳት ጋር ንክኪ ሲያደርጉ በራቢስ በሽታ ሊያዙ ይችላሉ።

ምን ማድረግ እንደሚችሉ!

የእርስዎን ውሾች እና ድመቶች በራቢስ በሽታ መከላከያ ክትባት ያስከትቡ እና የእንስሳት ሐኪምዎን ስላሉዎት ሌሎች እንስሳት የራቢስ መከላከያ ክትባት ይጠይቁ። እንስሳትን ከራቢስ በሽታ መከላከል እንስሳቱን እና በዙሪያቸው ያሉትን ሰዎች ይጠብቃል። የሽርጂኒያ ህግ ውሾችና ድመቶች በራቢስ በሽታ መከላከያ ክትባት እንዲከተቡ ያስገድዳል።

የቤት እንስሳዎ በዱር እንስሳ ከተጠቃ ወይም ከተነከሰ፣ ይህን ለአካባቢዎ የጤና ክፍል ወይም የእንስሳት ጥበቃ ባለስልጣናት ሪፖርት ያድርጉ።

እንስሳትዎ ከንብረትዎ ውጪ እንዳይወጡ ይገድቡ። የቤት እንስሳት ሳይታሰሩ እንዲዘዋወሩ አይፍቀዱ። ወደ ቤትዎ የሚስቡትን ባለቤት የሌላቸው እና የዱር አራዊት ለመቀነስ ለማግኘት ቆሻሻን ደህንነቱ በተጠበቀ ሁኔታ ይሸፍኑ እና የቤት እንስሳትን ምግብ በውስጡ አያስቀምጡ።

በፍፁም የዱር እንስሳትን እንደ የቤት እንስሳት አያስቀምጡ። ባለቤት የሌላቸውን የቤት እንስሳትን ወይም የዱር እንስሳትን አይቅረቡ።

የዱር እንስሳው እርዳታ ያስፈልገዋል ብለው ካሰቡ፣ ለሽርጂኒያ የዱር አራዊት ሀብት መምሪያ አሊያም ለመመሪያ ፈቃድ ወዳለው የዱር አራዊት ማገገሚያ ይደውሉ (www.dwr.virginia.gov)።

ባለቤት የሌላቸው የቤት እንስሳት በተለይም የታመሙ ወይም የተጎዱ ከታዩ በአካባቢው የእንስሳት ጥበቃ ባለስልጣናት ትኩረት ሊሰጣቸው ይገባል።

ለበለጠ መረጃ

የአካባቢዎን የጤና መምሪያ ያነጋግሩ ወይም ይጎብኙ:-

www.vdh.virginia.gov/animal-contact-human-health/rabies-control/

የተዘመነው:- ሴፕቴምበር 2025

VDH VIRGINIA
DEPARTMENT
OF HEALTH

የራቢስ በሽታ እና የእንስሳት ንክሻዎች

ራቢስ (የእብድ ውሻ በሽታ) - እውነታዎች

የራቢስ በሽታ የነርቭ ሥርዓትን በሚያጠቃ ሻይረስ ተነሳ የሚከሰት ገዳይ በሽታ ነው። ይህም የበሽታ ምልክቶች ከመከሰታቸው አስቀድሞ የመከላከያ ሕክምና ካልተሰጠ በስተቀር ሁልጊዜ ገዳይ ነው። ለበሽታው ከተጋለጡ በኋላ በአፋጣኝ የሕክምና እርዳታ ማግኘት አስፈላጊ ነው!

የራቢስ ሻይረስ በምራቅ እና በእብድ እንስሳት አንጎል ውስጥ የሚገኝ ነው። ሻይረሱ በንክሻ ወይም በአይን፣ በአፍንጫ፣ በአፍ ወይም በተከፈተ ቁስል ላይ ምራቅ ወይም የአንጎል ቲሾ ሲያርፍ ሊተላለፍ ይችላል። የራቢስ በሽታ በደም፣ በሰገራ፣ በሽንት ወይም እንስሳን በመንከባከብ ሊተላለፍ አይችልም።

በራቢስ በሽታ የተያዘ እንስሳ ተግባራት መደበኛ ሊሆን ይችላል። እንስሳውን በማየት ብቻ የራቢስ በሽታ እንዳለበት መለየት አይቻልም!

በራቢስ በሽታ የሚያዙት አጥቢ እንስሳት ብቻ ናቸው፤ ወፎች፣ ዓሦች፣ ተሳቢ እንስሳት እና እንደ እንቁራሾች ያሉ አምፊቢያኖች አይደሉም። በተለምዶ በራቢስ በሽታ የሚታወቁ የዱር እንስሳት ራኮኖች፣ ስኩንኮች እና ቀበሮዎች ናቸው። በራቢስ በሽታ በብዛት የሚያዙ የቤት እንስሳት ድመቶች ናቸው። ጥንቶሎች እና አይጦች (እንደ ስኩዊሮሎች፣ ትልቅ አይጥ እና አይጥ ያሉ) እምብዛም በራቢስ በሽታ አይደሉም።

ድመቶች፣ ውሾች፣ ፈረሶች እና አንዳንድ እንስሳትን በራቢስ ክትባት በመከተብ ከራቢስ በሽታ መከላከል ይቻላል። ምንም እንኳን በአቅራቢያዎ እንደ የዱር እንስሳት የራቢስ በሽታ መከላከያ መርሃ ግብር አካል በአፍ የሚወሰድ ክትባት ጥቅም ላይ እየዋለ ቢሆንም፣ የቤት እንስሳትዎን ለራቢስ በሽታ መከላከያ ማስከተብ እና ክትባቶችን ወቅታዊ ማድረግ አለብዎት።

ንክሻዎች

ራቢስ ከሚሰራጩባቸው መንገዶች ውስጥ በጣም የተለመዱት ናቸው!

በሌሊት ወፎች ላይ ልዩ እንክብካቤ

የሌሊት ወፎች በአካባቢ ውስጥ ቁልፍ ሚና ቢጥሩትም በዩኤስ ውስጥ በጣም የቅርብ ጊዜው የሰው ልጅ የራቢስ በሽታ የተከሰተው በሌሊት ወፎች ነው። ንክሻን ለማስወገድ ከሌሊት ወፍ በተለይም በቀን ውስጥ ንቁ የሆነ ወይም መብረር ከማይችል ማንኛውንም የሌሊት ወፍ ጋር ቀጥተኛ ንክኪ ከማድረግ ይቆጠቡ።

ሰዎች በሌሊት ወፍ መንከሳቸውን ሳያውቁት ለራቢስ በሽታ ሊጋለጡ ይችላሉ። በአንድ ክፍል ውስጥ የሌሊት ወፍ ካገኙ ግልጽ የሆነ የንክሻ ቁስል በማይኖርበት ጊዜም እንኳ የሕክምና ምክር ይጠይቁ።

- የተኛ ግለሰብ
- ያልተጠበቀ፣ ትንሽ ልጅ
- በአእምሮም ሆነ በአካል የተረበሸ ግለሰብ
- አልኮል ወይም አደንዛዥ እፅ የወሰደ ግለሰብ

ሰዎችን ወይም እንስሳትን ለራቢስ በሽታ ያጋለጡ የሌሊት ወፎች ለምርመራ በጥንቃቄ መሰብሰብ (ወይም ቢያንስ አለመለቀቅ) አለባቸው። የሌሊት ወፎች መስኮቶችን እና በሮችን በመዝጋት በክፍል ውስጥ ሊያዙ ይችላሉ። የሌሊት ወፍ በራስዎ ለመያዝ የሚጠቅሙ ከሆነ፣ ጓንት በመልበስ እና መያዣ በመጠቀም (እንደ ቡና ቆርቆሮ ወይም ሳጥን) በሌሊት ወፍ ላይ ያስቀምጡ እና ከዚያም በማንሸራተትና በመያዣው እና የሌሊት ወፍ መካከል የካርቶን ቁራጭ ያስቀምጡ። ስለ ምርመራና የሕክምና እንክብካቤ ምክር ለማግኘት፣ ወደ አካባቢዎ የጤና መምሪያ ይደውሉ። የአካባቢውን ጤና መምሪያ ማውጫ በ vdh.virginia.gov/local-health-districts/ ላይ ሊገኝ ይችላል።

የራቢስ በሽታ በአለም ዙሪያ በየአመቱ በሺዎች የሚቆጠሩ ሰዎችን ይገድላል!

ከተነከሱ

አይደንግጡ...ነገር ግን ንክሻውንም ቢሆን ችላ አይበሉ። የኢንፌክሽን መፈጠር እድልን ለመቀነስ፣ ቁስሉን በአግባቡ በሳሙና እና በዛ ባለ ውሃ ይጠቡ። ለማንኛውም ቁስል እንደሚያደርጉት የመጀመሪያ እርዳታ ይስጡ።

ደህንነቱ በተጠበቀ ሁኔታ ማድረግ ከተቻለ፣ የነከሰዎት እንስሳ ይያዙት ወይም ይሰሩት ወይም ቢያንስ ከመሸሹ በፊት ይለዩት። እንስሳውን ለማንሳት አይመክሩ። እንስሳው በባለቤትነት የተያዘ ከሆነ፣ የባለቤቱ ስም እና አድራሻ መረጃ ያግኙ። ለተጨማሪ መመሪያዎች ወደ የአካባቢዎ የጤና መምሪያ ወይም የእንስሳት ጥበቃ ቢሮ ይደውሉ።

ለራቢስ በሽታ መመርመር ያለበትን ማንኛውንም እንስሳ ጭንቅላት አያጉዱ። ለምርመራው አንጎል ያስፈልጋል።

በፍጥነት ለዶክተርዎ ያሳውቁ እና እንዴት እንደተነከሱ ያብራሩ። ንክሻው ለአካባቢው ባለስልጣናት ሪፖርት ተደርጎ እንደሆነ ወይም እንዳልሆነ ለዶክተርዎ ይነገሩ። ዶክተርዎ የራቢስ በሽታ መከላከያ ተከታታይ ክትባት መጀመር ያስፈልግዎት እንደሆነ ወይም እንዳልሆነ ለመወያየት፣ ወደ የጤና መምሪያ መደወል ይፈልግ ይሆናል እና ስለ ንክሻው ሌሎች ስጋቶችን ለመፍታት ይረዳዎታል። የራቢስ በሽታ ሕክምና ከዚህ በኋላ በሆድ ላይ የሚወጋ መርፌን አያጠቃልልም እና አብዛኛዎቹ በክንድ ይሰጣሉ።

ንክሻውን ለአካባቢዎ የጤና መምሪያ ሪፖርት ያድርጉ።